

imod at være illoyalt; er det loyalt at stræbe hen til, efterhaanden at forandre Tilstanden saaledes, at den nogenlunde kan svare til Grundlovens Forudsætninger; og Andet foreligger der ikke Her i denne Lov, som i de andre, der tidligere ere blevne Love.

Jeg har været meget tilfreds med, at den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 2den Valgkreds (Krog) har sluttet sig til de øvrige Medlemmer af Fleertallet, og jeg skal derfor heller ikke komme til at udtale mig videre over den efter min Mening forunderlige Maade, hvorpaa han har stillet sig til Forhandlingen idag; thi det gjorde paa mig det Indtryk, som om han næsten fortryd, at han havde sluttet sig til Fleertallet, hvad jeg dog ikke antager, han kan. Naar den ærede Rigsdagsmand imidlertid kommer til at udtale, at han kunde ønske, forsaavidt Loven ikke kom ud i indværende Session, at Regjeringen da vilde høre Menighederne om dette Spørgsmaal inden næste Session, skal jeg tillade mig at bemærke, at den ærede Rigsdagsmand, hvis han havde tænkt noget nærmere over dette Forhold, dog maatte have sagt os, hvorledes han tænkte sig, at Menighederne skulde kunne blive hørt; thi jeg kjender ikke nogen Form, hvorunder det kunde ske. Sogneforstanderskaberne kan man ikke høre; thi de ere jo ikke Udtrykket for Menighederne i kirkelig Henseende; Præsterne ere heller ikke Udtrykket for Menigheden, og jeg veed derfor slet ikke, hvor Regjeringen skulde henvende sig for at faae en saadan Erklæring fra Menighederne. Der kunde maaskee tales om de kirkelige Sogneraad; men, som bekjendt, findes de kun i omtrent $\frac{1}{4}$ af Landets Sogne, og findes der i en kun meget ufuldkommen Tilstand i de fleste Sogne, hvilket gjør, at de paa de fleste Steder ikke af Menighedernes Fleertal vilde ansees for det rette Udtryk af deres Mening; hvor Præsterne have valgt dem, er jeg overbevist om, at Menighederne ikke vilde sige, at en Erklæring af dem er tilstrækkelig, naar man vil have en sand Udtalelse af deres Mening; men hertil kommer endnu, at det som sagt, kun er et mindre Antal af Landets Sogne, hvori de findes, og jeg veed derfor ikke, hvorledes det er muligt at bringe den Tanke til Udførelse, som den ærede Rigsdags-

mand antydede. Han hittede ogsaa, at her maatte det være en Ret for Geistligheden at blive hørt, da den udgjør en berettiget Stand; men det maa jeg modsigte. Geistligheden er ingen Stand, og altsaa heller ikke nogen berettiget Stand; Geistligheden er en Embedsclasse, som enhver anden Embedsclasse i Landet; de Geistlige ansættes som Statens andre Embedsmænd, de lønnes som disse og affe diges som disse og ere altsaa ligesaa lidt som disse nogen berettiget Stand. Geistligheden maa saagodtform enhver Anden lyde de Love, der gives af den lovgivende Magt; den har ingen Berettigelse til ved nogen Veilighed at høres, ikke engang som raadgivende, og kan altsaa ikke ansees som nogen berettiget Stand. Naar den ærede Rigsdagsmand sagde, at han vel vilde stemme for Loven, men iøvrigt maatte kaste Ansvar for Lovens Vedtagelse over paa Regjeringen, saa siger jeg, at det ikke er nogen berettiget Ytring. Det er jo nemlig ikke Regjeringen alene, der udgiver Love, men Regjeringen og Rigsdagen i Forening, og jeg troer derfor, at ethvert Medlem i Folkethinget saavel som i Landstinget, der stemmer for Loven, bærer for sit Vedkommende samme Ansvar som Regjeringen; de Medlemmer, der ved deres Stemme bidrage til, at Loven udkommer, kunne ikke slyde Ansvar for den fra sig og sige: det hele Ansvar maa hvile paa Regjeringen.

Naar jeg nu kortelig skulde høre mig over de foreliggende Forslag, saa kan jeg ikke nægte, at det har overrasket mig at see Fleertallets Forslag under Nr. 1; ikke fordi Biskoppen er bleven sat ind, men fordi han er sat ind paa en ganske anden Maade, end der var Tale om ved første Behandling. Under denne kom Tanken om Indvilgelse eller Indflydelsen fra Biskoppens Side fra den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 2den Valgkreds (Krog), og den ærede Minister sluttede sig til denne Tanke; men den gik da ud paa, at Biskoppen skulde være berettiget til, naar han fandt, at Præsten tog for ofte ud, eller ud til for mange Steder udenfor sit Sogn, for at udføre disse Forretninger, at paalægge ham, at han ikke mere maatte tage saaledes bort, da hans eget Embede derved maatte antages at blive forpøint; saaledes faldt dengang alle de Udtalelser, der